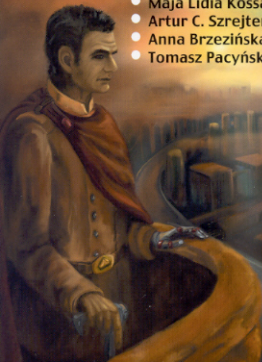

• ŽELEZNÝ GENERÁL •

- Jacek Dukaj
- Maja Lidia Kossakowska
- Artur C. Szrejter
- Anna Brzezińska
- Tomasz Pacyński

• ŽELEZNÝ GENERÁL •

- Jacek Dukaj
- Maja Lidia Kossakowska
 - Artur C. Szrejter
 - Anna Brzezińska
 - Tomasz Pacyński

Antológia poľskej fantastiky

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Copyright © 2006 by Anna Brzezińska, Jacek Dukaj,
Maja Lidia Kossakowska, Tomasz Pacyński – dedičia, Artur C. Szrejter
Translation © 2006 by Miloš Ferko, Martin Králik
Prologue © 2006 by Tomasz Pacyński – dedičia
Epilogue © 2006 by Martin Králik
Cover design © 2006 by Beata Tomash
Slovak edition © 2006 by Vydavateľstvo Spolku
slovenských spisovateľov
e-mail: vsss@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Realizované s finančnou podporou
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV
spol. s r. o.

Z poľského originálu Anna Brzezińska: Zyczenie, Jacek Dukaj: Ruch
Generala, Maja Lidia Kossakowska: Zobaczyć czerwień,
Tomasz Pacyński: Opowieść wigilijna, Artur C. Szrejter: Lokiho sprava
preložili Miloš Ferko a Martin Králik
Výber zostavil Martin Králik
Predslov napísal Tomasz Pacyński (preložil Martin Králik)
Doslov napísal Martin Králik
Zodpovedný redaktor Ján Valtýni
Obálku s použitím ilustrácie Beaty Tomashovej graficky spracovala
Anna Chovanová
Sadzba Anna Chovanová
Tlač PPA Bratislava
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 80-8061-250-1

• DVE DEKÁDY •

Tento rok sme si pripomenuli dvadsiate výročie smrti Janusza A. Zajdla. To je dôležitý dátum. Jeho tvorba a posledné pred smrťou vydané romány sú význačným priesečníkom v dejinách polskej fantastiky. Nasledujúce dve dekády, úzko spojené so spoločenskými a politickými premenami, ktoré prebehli v našej časti Európy, priniesli obrovský rozvoj žánra a jeho evolúciu v miere dovtedy neobvyklej.

Zajdel bol typickým dieťaťom svojej doby. Vzdelaním a zamestnaním fyzik, zo záľuby sociológ a dobrý pozorovateľ ľudskej povahy, využíval konvencie science-fiction ako kamufláž pre obsah, ktorý by nemal šancu uzrieť svetlo sveta ako próza hlavného prúdu. Tak aj jeho dielo vtedy čítali – ako v zábavnom literárnom žánri skrytú kritiku vtedajšej spoločnosti aj zriadenia. Je to tak trochu omyl, pretože čas ukázal, aké množstvo z jeho prózy bolo nadčasové. A aj pri dnešnom čítaní Zajdla nie je možné nediviť sa jeho prognostickým schopnostiam.

Stal sa „krstným otcom“ polskej sci-fi (prekonal aj Lema, ktorý viac-menej pred dvadsiatimi rokmi zamĺkol ako beletrista). Dokonca sa zaňho môže považovať doslovne, keďže najdôležitejšia poľská cena, udeľovaná fantastom, nosí jeho meno.

Zajdlovi sa podarilo povzniesť žáner, zbaviť ho nálepky „jednoduchej a zábavnej literatúry“. Získal veľa nasledovníkov či dokonca epigónov. A, paradoxne, na dlhé roky vrhol na fantastiku svoj tieň. Žáner začal trpieť syndrómom „angažovanosti“, z ktorého sa dodnes úplne neoslobodil.

Začiatok 90. rokov nebol dobrým obdobím pre poľských tvorcov. Čitatelia aj vydavatelia boli zavalení prekladmi. Konečne prestali hrať úlohu ohľady na cenzúru a aj tie prozaickejšie veci – príde

papiera, devíz a centrálné plánovanie. V priebehu niekoľkých rokov sme absolvovali zrýchlený kurz západnej literatúry. Vydávalo sa všetko, často neporiadne. V návale fantastiky, väčšinou anglosaskej, vydavatelia rezignovali na vydávanie domácich autorov. Prestali vychádzať edície SF, ktoré mali dovtedy stálu pozíciu na trhu. Domáca fantastika existovala iba na okraji, udržiavaná za pomoci ešte stále vychádzajúceho časopisu Fantastyka a niekoľkých vydavateľov, náchylných riskovať.

Zmena tohto stavu je znovu zásluhou jedného autora – Andrzeja Sapkowského. Je s ňou spojený aj triumfálny vstup na trh dovtedy nie príliš známeho žánra, čiže fantasy.

Bol to skutočný „vstup draka“. Sapkowski debutoval už skôr, jeho poviedky o zaklínačovi Geraltovi vychádzali v časopisoch a ani prvé knižné vydanie nevyvolalo odozvu. Až vydavateľstvo NOWA (nadväzujúce na ilegálne opozičné vydavateľstvá) zariskovalo druhým vydaním zbierky, ktoré zaznamenalo obrovský úspech. Po zbierke poviedok prišla päťdielna sága, ktorá dosiahla náklady rádovo väčšie ako iné tituly sf&f.

Ten úspech môžeme vysvetliť prejednením, nadprodukciou slabých prekladov anglojazyčnej prózy.

Sapkowski je aj jeden z mála spisovateľov, ktorým sa podarilo niečo urobiť aj pre žánr ako celok. Fantasy v jeho podaní nie je iba rozprávka, je to postmoderná (aj keď autor tento výraz nemá rád), inteligentná hra s čitateľom, erudovaná próza, plná odkazov na súčasnosť predovšetkým nášho kúska Európy. A súčasne je to literatúra plná emócií, akcie a výrazných postáv.

Sapkowski znova ukázal cestu. V edícii NOWej začali vychádzať iní autori, debutanti, aj takí, čo už skôr dokázali na seba upútať. Dlhý čas boli knižky s charakteristickou bielou obálkou symbolom poľskej fantastiky.

V sérii debutovali Ewa Białołęcka a Anna Brzezińska. Sú to dôležité debuty, pretože ustálili pozíciu fantastiky ako dôležitého žánra.

V NOWej vydával knihy Jacek Dukaj, jeden z mála spisovateľov, ktorým sa podarilo dostať za hranice geta fantastiky.

Koncom tisícročia edícia strácala dych, jej funkciu nedokázali prebrať iné existujúce vydavateľstvá. Začali sa objavovať symptómy stagnácie, čo sa prejavovalo predovšetkým nedostatkom debutov a ohraničením okruhu autorov už prítomných na trhu. Zanedbateľné – a tu sa musíme vrátiť k Zajdlovi – neboli ani názory mienkotvorných kruhov okolo časopisu Nowa Fantastyka, presadzujúcich „problémovú fantastiku“ a úplne zabúdajúcich na zábavné aspekty tohto žánru. Zajdlova tvorba stále zostávala záväzným vzorcom, aj keď chápaným naopak. Príliš často sa SF dostávala do vydratých koľají vtedajšej publicistiky.

Tu sa v podstate končí história, začína sa súčasnosť. Začiatok tisícročia bol časom dvoch nových vydavateľstiev – lublinskej Fabryki Słów a varšavskej Runy. Bol to tiež čas návratu správnych proporcií a odchodu od démonov minulosti.

Bol to triumfálny návrat fantastiky ponímanej ako populárny žáner. Tu na seba upozornil predovšetkým Andrzej Pilipiuk, autor, ktorého texty boli dlhý čas odmietané, a teraz je po Sapkowskom najlepšie sa predávajúci poľský autor žánru. Je ťažké jednoznačne kvalifikovať jeho prózu, najbližším označením asi bude fantastická groteska. Pilipiukov hrdina, opilec a amatérsky exorcista zo zapadnutej dediny, sa natrvalo vpísal do poľskej fantastickej tvorby. S veľkým úspechom sa k písaniu vrátil Andrzej Ziemiański. Veľmi čítaný je cyklus Ewy Białołęckej, plný tepla a krásy. Ťažké je nakoniec vymenovať všetkých, nechcel by som na niekoho nespravodlivo zabudnúť... Ale treba si zapamätať, že mená, ktoré som tu spomenul, a aj iné, Dębski, Orbitowski, Kossakowska a veľa iných, to je samostatná trade mark dobrej fantastiky. Pretože poľská fantastika sa nemá zle.

Tomasz Pacyński
(Preložil Martin Králik)

Jacek Dukaj • ŽELEZNÝ GENERÁL

Vlak sa zastavil a Generál zoskočil na zem. Cez kúdoly pary, ktoré chrlila lokomotíva, zbadal zavalitú postavu trpasličieho strojvodcu, ktorý sa točil okolo štyrikrát vyšších kolies. Z dôvodov, ktoré poznal iba on, zúrivo trieskal kladivom s veľmi dlhou rúčkou do špinavého kovu.

Generál kývol palicou, čím zadržal svojho pobočníka, aby nebežal ku kofajniciam, a pristúpil k trpaslíkovi.

„Asi je všetko v poriadku, však?“

Trpaslík zdvihol oči, zafučal a odložil kladivo. V tvári, čiernej od sadzí, blýskali sa žltasté bielka. Divo posplietaná trpaslíkova brada mala teraz farbu smoly a určite by sa z nej dalo vyčesať za pol vejačky uhlia. Strojvodca siahol kamsi do toho bujného porastu, vytiahol cigaretu a zápalky, zapálil si, potiahol.

„Všetko v poriadku, Generál,“ riekol, keď si upokojil nervy.

Generál mrkol na hodinky, ktoré vytiahol z ľavého vrecka bundy.

„Trištvrte na dve. O poldruha presypu rýchlejšie, ako ste sľubovali. Celkom dobré.“

Trpaslík vyprskol dym. Dočervena rozžeravená cigareta, strčená niekde doprostred tmavej húštiny, kde boli strojvodcove ústa, na chvíľu zažiarila ešte silnejšie.

„Nejde o to. Pomocník mi je nahovno. Generál bude spokojný. Démon ľahá ako čert, ba mohol by aj rýchlejšie.“

„Radšej by som viac vagónov.“

„Aj to sa dá.“

„Skvelé. Teším sa,“ potľapkal ľavou rukou trpaslíka po pleci (zaleskli sa kamene, zablýskal kov), na čo trpaslík vyceril do úsme-

vu krivé zuby. Generál sa už však díval inam, konkrétne na pobočníka, ktorý sa napriek všetkému blížil k nim.

Generál sa rozlúčil so strojvodcom a prešiel pod odkvap skladu uhlia. Petrolejka, kolísajúca sa pod jeho strechou, vrhala po okolí bledé tieň.

Major Zakraca sa vystrel a predpisovo zasalutoval: vyleštené čižmy, opätky k sebe, ľavá dľaň na rukoväti šable, pravá ruka energicky vysunutá dopredu a dohora.

„Prestaň, Zakraca, nie sme na prehliadke.“

„Áno, Generál.“

A prešiel do rovnako predpisového „pohov“.

Generál si skrátka nevedel so Zakracom rady. Už sa ani nepokúšal dôstojníckove návyky zmeniť, asi mu ostanú až do smrti. Ako dospievajúci kadet vojenskej akadémie sa Zakraca vybral so svojím oddielom do Hôr súmraku – mali voľný mesiac, chceli overiť pravdivosť legend, čo považovali za adekvátnu zábavu pre budúcich veliteľov armády. Z celého oddielu prežil iba Zakraca. Železný generál, ktorý bol práve na návšteve u blízkeho nekromanta, chlapca doslova vytrhol z dračích pazúrov. Generál, ktorý aj tak už bol pre každého z urvitských kadetov hrdinom, v očiach mladého Zakracu postúpil na prinajmenšom poloboha. Zakraca dorástol, zatriasla ním tridsiatka – no v jeho osobnej teológii sa stále nič nemenilo.

„Takže?“

„Zle je. Plazovi iluzionisti otvorili nad mestom Žabie pole. Ľudia sa prizierajú. Vták bije kniežacích, čo sa do nich zmestí.“

„Vážhad mal vydať dekrét.“

„Nevydal.“

„Doparoma. A čo vraví?“

„Jeho kráľovská výsosť sa nemieni uchýliť k cenzúre,“ zarecitoval s kamennou tvárou Zakraca. „Predsa len by ste mali, Generál, nosiť so sebou zrkadielka, vedeli by ste o všetkom priebežne.“

„Skúsím hádať, kto mu to poradil. Bižin, však?“
„Premiér neopustil Zámok dva dni,“ odvetil Zakraca.
Generál sa zachmúrene usmial.
„Máš kone?“
„Za sklodom.“
„Tak do Zámku.“

o o o

Počas jazdy počítal, kedy by mali jednotlivé oddiely doraziť na pozície. Teoretické údaje, potrebné pre podobné kalkulácie, boli stále len približné: napríklad ak by sa takému Nexovi Plutinskému ako hlavnému veliteľovi Armády Juh zachcelo, mohol by zdržať celú operáciu o tri-štyri dni. Železnica sama osebe nič neriešila, všetok vďaka nej získaný čas mohol premárniť jeden nešťastný rozhovor na Zámku.

Preleteli cez Večerný lesík a vyšli na Kráľovskú pláň. Otvorila sa im panoráma Čurmy, hlavného mesta zjednoteného Impéria, odpradávná sídla kráľov na Havre. Žiara mestských svetiel zhasínala hviezdy, ktoré aj tak väčšinou zakrývalo Žabie pole. Dvojmiliónová metropola sa ťahala stovky uzlov pozdĺž zátoky tvaru slzy. V čistých vodách oceánu sa odrážala krvavá porážka vojsk Kniežatstva pokoja. Generál sa díval na ilúziu v oblakoch a snažil sa zorientovať v detailnom priebehu bitky. Snímané to bolo z perspektívy orla alebo sokola (a najpravdepodobnejšie supu), letiaceho ponad Žabie pole. Z času na čas predsa len do vysielania zasahovali dlhšie či kratšie vsuvky, ktoré sa zamerali na niektorý výnimočne ťažký súboj, výnimočne krvavé jatky alebo výnimočne efektné magické stretnutie.

Keď spustili reklamu Kováčových skladov, Generál sa spýtal Zakracu:

„Kto to ešte sponzoruje?“

„Verejne Plazovi stáli klienti. Sumak, Folšinský, bratia Queovci, Južná spoločnosť, Holding STC. No neviem, kto sa pripojil z politických dôvodov – ak vôbec niekto, pretože to možno nebolo treba.“

„Koľko Plazových ľudí to drží?“

„Asi všetci. Už sa tam tlčú pekných pár presypov a beží to non-stop.“

„Dokonca vypustili džinov.“

„Hm?“

„Len sa prizri – žiadny bojový voz im nevchádza do záberu. Museli vytvoriť blokádu. Znovu sa bude pol mesta súdiť. Plaz určite dostal od niekoho potichu do vrečka, iba z reklám by sa mu podobné predstavenie vrátiť nemohlo.“

„No neviem. Pozrite sa na terasy, balkóny, strechy, Generál. Pozrite sa na ulice. Málokto spí. To nie je bitka o nejakú viechu, tam Vták rozšliapava Kniežatstvo. So závideniahodnou efektivitou. Plaz ich určite všetkých dojí, koľko sa dá. Navyše majú tí sukini synovia šťastie, pretože obidva mesiace sú práve pod obzorom a kvalita obrazu im vyšla ako zo zrkadla.“

Vošli na predmestie. Tu už museli zakláňať hlavy, aby nestratili z dohľadu bitku na nočnej oblohe. Cez Žabie pole sa valilo peklo – draky horeli počas letu, v zemi sa otvárali vulkány, vyvierala láva, ľudia hádzalo do vzduchu na stovky lakťov, roztrhávaný priestor ich zmotával do závinov a štrúdlí, potom rozmotával na opačnú stranu, metamorfické príšery sa zrážali nad hlavami pechoty, lúče svetla z lúč, rozostavených na pohoriach okolo Poľa, sa križovali, spájali, ohýbali a štiepili, individuálne súboje urvitov sa menili na bláznivé prehliadky magických ohňostrojov, urviti predvádzali v boji silu, umenie a skúsenosť získané počas celého svojho života, stúpali k oblakom a krčili sa pod stebami trávy, vracali oheň, vodu, plyn, prázdnotu, vrhali na nepriateľov uragány smrtonosných predmetov, lavíny ničiacich energií a súčasne sa bránili pred ich útokmi.

Bedač z chatrcí, ležiaca na holej zemi alebo na rozťahnutých dekách, nahlas komentovala priebeh súbojov, oceňovala víťazov a porazených hvízdáním, potleskom, nadávkami.

Vyšli na Hornú vilovú. Generál ukázal – doprava. Kone zastavili pred šesťposchodovým Gonzalesovým hostincom. Stajniar vzal kone, prešli do zadnej časti. Starec, ktorý ponúkal prenájom bojových vozov, klepol náustkom fajky na nočný cenník. Generál pokynul Zakracovi, major zaplatil.

Ukázalo sa, že hostinec disponuje iba jedným bojovým vozom, ostatné sa ešte nevrátili, alebo sa nedali použiť.

„Zámok,“ povedal Generál džinovi bojového voza, sotva si sadli a zapli pásy.

„A konkrétne?“ spýtal sa džin ústami basreliéfu, kým zdvíhal voz do vzduchu.

„Vrchná terasa na Hassanovej veži.“

„Tá terasa je uzavretá pre...“

„Vieme.“

„Ako si vážení páni želajú.“

Preleteli ponad nízku zástavbu predmestia. Zámok sa týčil na horizonte ako čierna päšť vrazená hlboko do nebies. Vynesený do výšky takmer pol uzla na strmom skalnom stĺpe, spečený z jednej hrudy kameňa-nekameňa pred necelými štyristo rokmi, trčal nad Čurmou v nezmenenej a nemennej podobe. Slúžil kráľom zjednoteného Impéria ako obydlie, pevnosť, palác aj administratívne centrum. Generál si dokonale pamätal deň, keď Šedochvál konečne aktivoval roky konštruované kúzlo. Vytrhol znútra planéty gigantický blok lávy a uprostred lejaka, hrmenia a mračien horúcej pary z neho vytvoril dávnu nočnou morou vysnený Zámok.

Zapikovali na Hassanovu vežu, veľký palec čiernej budovy ukazujúci práve doprostred Žabieho poľa. Vodorovné lúče svetla žiarili z veže na všetky strany cez menšie a väčšie okná či iné otvory. Vytvárali z nej pilier akéhosi polomateriálneho svetelného rebríka.

Bojový voz vletel na jednu z jeho najvyšších priečok, zabrzdil a mátko dosadol na čelusti terasy, vysunutej nad priepasť.

„A sme tu,“ riekol džin. „Mám čakať, alebo sa už môžem vrátiť?“

„Nečakaj,“ odpovedal Zakraca, siahajúc do vrečka. „Kofko?“

„Dvestoosemdesiat.“

Kým major zaplatil, Generál už bol pri vchode do čakárenskej haly. Posledný raz pozrel na nebo. Pechota Vtáka dobyvateľa, chránená sférickým zakrivením priestoru, práve odrezávala vojskám Kniežatstva pokoja poslednú ústupovú cestu.

o o o

„Hlavný veliteľ Armády Nula, generál urvitov zjednoteného Impéria, doživotný člen Korunnej rady, doživotný senátor zjednoteného Impéria, čestný člen Volebnej rady, kráľovský radca, dvojnásobný regent, strážca rodu, prvý urvita, rektor Akadémie vojenských umení, rytier Rádov Čierneho draka a cti, sedemnásobný Kassitz meča, gróf Kardly a Bladygu Rajmund Kaesil Maria Žarný z Važhadovcov.“

Generál vošiel a pozrel na uvádzajúceho sluhu. Ten zažmurkal. Generál z neho nespúšťal zrak. Sluha sa pokúšal usmiať, no dolná pera sa mu začala triasť. Generál stál a pozeral.

„Ale prestaň, ešte nám tu chudáka porazí,“ zahundral prvý minister Bižin. Listoval v papieroch, ktoré mu pokrývali stôl.

„Aj teba tak ohlasoval?“

„Ja nie som Železný generál, nemám osemsto rokov, mám o čosi menej titulov.“

„O čosi.“

„Videl si to?“ spýtal sa kráľ, ponorený do hlbokého kresla pri otvorenom okne. Bradou kývol smerom na nebo nad Čurmou.

„Videl, vaša výsosť,“ pritakal Generál a pristúpil k nemu bližšie. Bohumil Važhad fajčil cigaretu, vytriasajúc popol do popolníka

v tvare mušle, položeného na kolene. Na parapete pri jeho ľavom lakti stálo jedno z diaľkových zrkadiel, na ktorom sa ukazovala sála Rady paláca Kniežatstva pokoja v Novej Plise. Hlasový rubín zrkadla bol vysunutý. V sále panoval chaos nie menší než na Žabom poli.

„Ten sukin syn Vták má šťastie ako nejaký sprostý Gurlan.“ Važhad uhasil cigaretu, no hneď vytiahol z tabatierky ďalšiu a zapálil ju. „Vták udel práve vtedy, keď sa vyjebaný Šfuka natrieskal, urviti debilného kniežatka šli pol presypu bez podpory, polovica zdochla pre nedostatok kyslíka. Ani zaboha nepochopím, prečo ten sprostý Šfuka neustúpil. Čo majú, kurva, pod tým zasraným Žabím poľom zakopané zlato alebo čo?“

Nebolo tajomstvom, že jazyk, ktorý mladý kráľ bežne používa, je dosť vzdialený od štandardov aristokratických sfér. Od istého času sa v ňom objavilo množstvo výrazov hodných cenzúry, čo poukazyvalo na biedny a stále sa zhoršujúci psychický stav.

„Už som to vašej výsosti vysvetľoval,“ ozval sa Nex Plutinský, obrátený chrbtom ku kráľovi a naklonený nad trojrozmernú projekciu bojového poľa. „Nestihli by načas otvoriť kanály na novom mieste.“

„Ale ani Vtákovi urviti by nestihli,“ zvrieskol Važhad. „Tak aký je v tom rozdiel?“

„Vták má štvrtmilionovú armádu,“ pošepkal kráľovi Železný generál. „Jemu nejde o nič iné ako práve o vyradenie urvitov z boja. Potom kniežacích zadupe do zeme samotnou veľkosťou útočiaceho vojska.“

„Prečo my a Ferdinand nemáme štvrtmilionovú armádu?“

„Pretože sa to neoplatí,“ vzdychol Bižin, pečiatkujúci nejaký dokument.

„Debilnému Vtákovi, aby ho šľak trafil, sa to evidentne oplatí.“

„Ani Vtákovi sa neoplatí. Preto musí dobývať.“

„Nebol by som si tým taký istý,“ zamrmľal Generál.

„Takže sami, kurva, nevíte a ešte mi sypete piesok do očí. Vyhlásme, dopekla, všeobecnú mobilizáciu, nech sa sukin syn prekvapí. On má štvrtí milióna? Ja budem mať drbnutý milión. A čo! Nakoniec je to Impérium a nie nejaká diera. Gustáv, koľko bolo pri poslednom sčítaní?“

„Stodvanásť miliónov štyristosedemtisíc dvestopäťdesiat sedem plnoletých občanov, vaša výsosť,“ odpovedal ihneď Gustáv Lambeaux, sekretár Rady, ktorému v hlave sedelo päť démonov.

„A koľko má ten Vták, nech mu mať spľuhavie?“

„To určite ani on sám nevie. Populácia obývajúca krajiny, ktoré dobyl, sa odhaduje na 215 až 280 miliónov.“

„Až toľko?“ prekvapil sa Važhad. „Odkiaľ sa vzalo toľko tej hávede?“

„Na Severe panuje bieda, vaše veličenstvo. Množia sa veľmi rýchlo,“ oznámil Lambeaux, sugerujúc logické prepojenie týchto dvoch faktov.

„To je samozrejímavý demografický tlak,“ riekol Generál. Sadol si na parapet pred kráľom, palicu si položil cez bedro, na ňu ľavú dľaň. „Skôr či neskôr sa taký Vták musel pritrafiť. Nesie ho vlna prirodzeného prírastku, je ako blesk, ktorý uvoľňuje energiu z búrky. Ešte tvoj pradado vydal dekrét, zatvárajúci hranice Impéria pred imigrantmi. Boháč je boháčom iba vtedy, keď má pri sebe ako kontrast chudáka. Preto sa na mape zdá Vtákov ofenzíva taká absurdná: jeho krajiny sa z diaľky zdajú oproti krajinám Impéria ako blcha oproti drakovi. Ale to je zlý uhol pohľadu.“

„A aký je dobrý, há?“

„Dobrý je tento: pred necelými sedemsto rokmi sa celé dnešné Impérium skladalo z Čurmy, zátoky, Ostrova lampášov, ktorý sa potopil počas Dvanásťročnej, a okolitých osád. A z baróna Anastázia Važhada, ktorý mal odvahu zorganizovať rebéliu uprostred Veľkého Moru. Cárovna Yx pozrela na mapu, uvidela blchu oproti drakovi a nevyslala vojská.“

„Čo je to za chorú analógiu?“ rozčúlil sa Bižin, ktorý ukončil akýsi krátky rozhovor cez svoje zrkadielko. „Čo tým chceš povedať? Že my sme taký kolos na hlinených nohách? A Vták so svojou barbarskou zberbou je budúce Impérium?“

„O tom sa môžeme dozvedieť jediným spôsobom,“ povedal pokojne Generál. „Počkať si na to. No chceš mu naozaj dovoliť, aby si tu vybudoval svoje impérium?“

„Ty máš skrátka deformovaný obraz.“ Bižin pokýval smerom ku Generálovi vypnutým zrkadielkom. „To pre všetky tvoje kúzla – žiješ, žiješ a žiješ, ešte jedno storočie, potom ďalšie, história celých štátov uzavretá medzi mladosťou a starobou. A aj keby si chcel, rozpätie nezmeníš.“

„Pre kráľov,“ odpovedal Generál a díval sa pritom Važhadovi priamo do očí, „to je najsprávnejšie rozpätie, najsprávnejší obraz. Musíme udrieť teraz, keď je Vták viazaný s Kniežatstvom. Bez prikrádania, bez oŕukávania, celou silou. Zaútočiť cez Horný aj Dolný Priechod, zo západu cez Mokrade, loďstvom v K'de, Oze a obidvoch Furtwakoch a letectvom. Tým mu rozložíme logistiku. Teraz hneď.“

Važhad vyhodil cigaretu a začal si obhrýzať nechty.

„Mám naňho zaútočiť? Tak z ničoho nič? Bezdôvodne?“

„Dôvod máš. Najlepším možným.“

„Aký?“

„Dnes sa Vták dá poraziť.“

„Chceš vojnu?“ vykríkol Bižin a zdvihol ruky nad hlavu. Krikom zobudil ministra financií Sašu Querza, spiaceho pri kozube. „Vojnu? Agresiu voči Lige? Zbláznil si sa, Žarný?“

Už veľmi dávno ho nikto neoslovil ináč ako Generál, Železný generál, eventúálne pán gróf, dokonca ani milenky. Železný generál uprel studený zrak na zúriaceho premiéra.

Bižin cúvol o krok.

„Ja nie som nejaký sluha. Nechaj si tieto kúsky. Mám démona a ty ma neočaruješ!“

„Aby vám piča narástla, ticho tu bude!“ rozkričal sa kráľ Bohumil Vážhad a okamžite nastalo ticho.

„Ty, Generál,“ ukázal kráľ naňho prstom. „Ty sa ma už nejaký čas snažíš poštvať proti Vtákovi. Hádám ešte v Oxfelde si sa odo mňa snažil vynútiť súhlas na potiahnutie tej trpasličej železnice popod Priechod. Už dávno to plánuješ. Teraz hovorím ja!“ zdvihol prst. „Neprerušovať, kurva, keď kráľ hovorí. Neviem, ako si to predstavuješ! Už sto rokov si nemal vojnu, tak sa ti sníva o krvavej ruvačke, čo? Nemienim vojsť do histórie ako ten, ktorý rozpútal hlúpu, zbytočnú, nezmyselnú a ničím nevyprovokovanú vojnu! Počuješ ma?“

„On tú trať aj tak postavil,“ povedal Bižin.

„Čo?“

„Tú trpasličiu železnicu.“

„Za moje vlastné peniaze,“ zamrmľal Generál. „Ani groš z kráľovskej kasy som nevzal.“

„Čo sa to tu deje?“ vyrútil sa naňho Vážhad. „Sprisahanie šialených militaristov?“

„Neviem, či sa to stane zajtra, o rok alebo o dvadsať,“ povedal Generál a vstal z parapetu. „Ale viem, som si tým istý, že nakoniec Vták udrie i na nás. A vtedy, vtedy to bude jeho rozhodnutie, jeho výber a chvíľa výhodná preňho. Bráňme sa, kým ešte môžeme, kým je ešte situácia výhodnejšia pre nás.“

„Chcel si povedať pre teba,“ odvrkol Bižin.

Generál zovrel palicu, stisol čefuste.

„Obviňuješ ma zo zrady?“

Premiér sa pomaly dostal do pomykova.

„Z ničoho ťa neobviňujem, ako by som mohol...“

Sivovlasý minister financií sa prebral.

„Čo ste všetci rozum potratili? Bižin, ty si snáď zo schodov na hlavu spadol. Železného generála upodozrievaš zo zrady? Železného generála? Veď on mal viac šancí na prevzatie koruny Impéria, než má koruna hviezd. Ešte sa nikomu o tvojich prarodičoch nesnívalo,

keď on vešal za neposlušnosť a sprisahanie proti kráľovi! Dvakrát bol regentom – a zdržal niekedy o jeden deň prebratie vlády? Dvakrát jemu samotnému ponúkali trón, no on ho odmietol! Z hláv zradcov, ktoré odsekol, by som vystaval väčší stĺp, ako je Hassanova veža! Ty si sa toľko ráz neporezal pri holení, koľko ráz sa jeho snažili zavraždiť, práve za vernosť korune! Dve rodiny stratil v povstaniach a rebéliách! Skoro tisíc rokov stojí na stráži rodu Važhadovcov! Tvoj rod by už dnes neexistoval, keby on osobne nebol zachránil tvojich predkov, Bohumil. Teš sa, že máš pri sebe takého človeka, pretože žiadny iný vládca na Zemi sa nemôže pochváliť poddaným, ktorého vernosťou si môže byť taký istý. Už skôr o sebe než o ňom by som pochyboval!“ Len čo to Querz dopovedal, znovu zaspal.

Aby sa Generál vyhol krivým pohľadom, ktoré naňho vysielali podráždení tak nevhodne otvorenou rečou ministra financií, stiahol sa do tmavého kúta. Sadol si pred sochu grifa do kresla čalúneného čiernou kožou. Palicu si preložil cez stehná a ruky spustil symetricky na opierky. Aj keď sa tu samozrejme o nijakej symetrii hovoríť nedalo, keďže zrak prizierajúcich vždy priťahovala Generálova ľavá ruka. Slávna železná ruka, magická dľaň.

Už osemsto rokov sa neustále zlepšoval v urvitských umeniach – ešte predtým, ako vôbec vznikla definícia urvita, predtým, ako sa stal generálom, ako spustil tajomné mechanizmy svojej dlhovekosti. Už vtedy, na samom počiatku, bol slávny vďaka klenotmi a kovom vykladanej končatine. Legenda vravela, že sa oddal čiernym umeniam (a v tom čase boli tie umenia považované za veľmi, veľmi temné) a takým silným čachrom s neviditeľnými, že ich už vedel ovládať. Keď sa potom počas ďalšieho stretnutia začali hádať, napadli ho. Veľkou silou vôle nad nimi zvíťazil a zázrakom prežil. V boji však stratil vládu nad ľavou rukou a už ju nemohol získať späť. Rýchlo sa presvedčil, že všetky známe spôsoby liečby sú neúčinné. A keďže nechcel zostať invalidom do konca života (ktorý sa mal ukázať taký dlhý), rozhodol sa predsa len uchýliť k mágii.

Implantoval si preto do jednotlivých miest na ruke, dlani a prstoch psychokinetické rubíny. Odvtedy mu mŕtvou rukou nehýbali a nevládli svaly a nervy, dialo sa to bez ich prostredníctva, samotnou silou Žarného mysle. Takto de facto premenil časť svojho tela na magický artefakt. A keďže Žarný nenávidel kompromisy a málokedy sa zastavoval na polceste, ani teraz sa neodchýlil zo smeru, ktorým sa vydal. Prišli ďalšie implantácie a ďalšie magické machinácie, ktoré premenili pažu a dlaň na silný a čoraz silnejší, komplikovaný a čoraz komplikovanejší mnohoúčelový poloorganický mageokonštrukt. Tento proces sa ešte neskončil, prešli odvtedy storočia a storočia, a on stále trval. Generálova dlaň, vysunutá teraz z tieňa rukáva kabáta, vyzerala ako organickým životom naplnená zmes kovu, skla, dreva, drahých kameňov, ešte tvrdších nití – a predsa len aj tela. Podľa legendy jeden pohyb Generálovho prsta zrovnával so Zemou nedobytné pevnosti. Podľa legendy stisnutie tej päste zastavovalo srdce nepriateľom a mrazilo im krv v žilách. Ale to bola len legenda – a sám Generál všetko popieral.

Ruka nehybne spočívala na opierke. Generál mlčal. Nemal už čo povedať, pri takom dlhom živote nerozoznával chvíle víťazstiev a momenty porážok, veľmi precízne si zvažil šance a nemýlil si málo pravdepodobné s jednoducho nemožným. Sedel a pozeral. Kráľ si nervózne zapálil ďalšiu cigaretu. Premiér Bižin pri veľkom okrúhlom stole šeptom diskutoval s dvoma svojimi sekretármi a neustále pritom klepal na diaľkové zrkadielko. Saša Querz chrápal. Oheň v kozube praskal a hučal. Pred protiľahlou stenou Nex Plutinský a jeho štáb na základe hlásení vyzvedačov, ktoré im posielali prostredníctvom zrkadiel zavesených pod plafónom do mriežky dvanásťkrát dvanásť, aktualizovali vojenskú situáciu zobrazovanú na trojrozmernej projekcii krajín v pohraničí Kniežatstva a Ligy. Jeden z Orvidových ľudí, zodpovedný za udržanie a presnosť tejto ilúzie, driemal na stoličke za zrkadlami, druhý, ktorý na požiadanie zápinal a vypínal jej zvuk, stál pod bustou Anastázia